

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša. Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Gospodskih ulicah št. 12. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

O meščanskih šolah, zlasti o dekliških.

(Na adresu slavnega mestnega in c. kr. deželnega šolskega sveta in deželnega odbora v Ljubljani.)

Iz poročila o poslednji seji slav. c. kr. deželnega šolskega sveta posnamemo iz uradnega lista, da se bode mestna šesterorazredna dekliška šola v Ljubljani razširila na sedem razredov. To nam daje povod, da izpregovorimo besedo o višje organizovanih ljudskih šolah.

Odobrujemo v obče ta korak šolskih gospod. Ker mora deklica v Ljubljani osem let v šolo hoditi, naj jej bode za vsako leto poseben razred odločen, naj napreduje, ako je sposobna, od leta do leta na višjo stopinjo in naj bode obilna učna tvarina, ki je ljudskim šolam po sedanjih postavah odmerjena, primerna razdeljena na več, torej tukaj na sedem razredov. Vsaj je pravilno, da vzdržuje Ljubljansko mesto z deželo vred takov zavod, kakersnega imajo častite Uršulinke že več let, namreč osemrazredno dekliško šolo. S stališča pedagogije in narodne jednakopravnosti bode mestna sedmerorazredna dekliška šola boljše ugajala Slovincem, kajti ta bode po obstoječih zakonih menda vendar slovenska, dočim so šole pri čast. Uršulinkah v višjih razredih (5. do 8.) le nemške; pri njih je slovenščina jedino le neobligaten predmet, postavljen v jedno vrsto z laščino in francoščino.

Višje organizovanih dekliških ljudskih šol se radi tega veselimo, ker potrebujejo deklice zlasti tedaj temeljite teoretične izobrazbe, ako se hočejo podati k učiteljskemu stanu, k pošti, telegrafu, trgovini itd. Vender nas z narodnega stališča obdaja neka bojazen in strah, kadar beremo, da dobimo Slovenci kakošno višjo šolo. Zakaj li? Zato, ker se v Slovincih do zdaj le v nižjih šolah, v nižjih razredih spoštuje enakopravnost, v višjih razredih se pa ta in postave sploh prezirajo. Šola pri Uršulinkah je sicer privatna, a ima pravico javnosti. Take šole bi se pa morale ravnati po obstoječih učnih načrtih.

Ti pa predpisujejo za slovenske otroke, ki hodijo k Uršulinkam, slovenski, a ne nemški učni jezik. Kaj jednacega se je bati tudi pri mestni sedmerorazredni dekliški šoli. Učni jezik je sicer slovenski. Toda za 5., 6. in 7. razred nimamo še vseh potrebnih slovenskih učnih knjig; bati se je radi tega, da bode učiteljstvo upeljalo za nekatere predmete nemške knjige. Potlej bomo v Ljubljani samo nemške dekliške šole imeli, namreč mestno nemško 4razredno dekliško šolo, osemrazredno pri nunah, nemško-slovensko žensko vadnico in nemške privatne šole, če bode še ta sedmerorazrednica v višjih razredih nemški značaj imela. — Pri razširjevanju ljudskih šol se je na Kranjskem čisto pozabilo na višjo kategorijo teh učilnic, na meščanske šole. Na to kategorijo šol je sicer šolska novela od 2. maja 1883 in izvrševalna ministerska naredba od 8. junija 1883 posebno opozorila, a to je imelo na Kranjskem malo zaželenega uspeha, kakor tudi § 5. deželne šolske postave od 29. aprila 1873, ki se zove: „V vsakem šolskem okraju (na Kranjskem nota bene) naj se napravi najmanj jedna meščanska šola.“ Ker ima sosedna Štajerska 10, Moravska 53, Dolenja Avstrija 97, Češka celo 187 meščanskih šol, čas bi bilo na to misliti, da tudi Kranjska dobi še kakošno (razen jedne jedine in še te nemške meščanske šole na Krškem) tako učilnico v kraju, kjer je prilika za njo, in kedar je primeren čas. Takih krajev na Kranjskem seveda ni obilo.

V Idriji n. pr. je dovolj otrok in dovolj razlogov, da bi se v prostornem novem šolskem splotji še otvorila deška meščanska šola, v Kranji naj se namesto opuščene gimnazije ustanovi vsaj meščanska šola z obrtniškimi značajem (Na Krškem je mešč. šola s kmetijskim značajem), kajti Kranj z okolico in sploh obrtna Gorenjska utegne dati dosta učencev; šolsko poslopje je tukaj že, tudi je pobištvo pripravljeno z učili vred. Gre samo še za to, kdo bode prevzel učiteljske plače, ali dežela, ki plačuje ljudske učitelje, ali šolski okraj, kakor to veleba kranjska šolska postava z dne 29. aprila 1873, § 33.

Ugodno mesto za meščanske, zlasti za dekliške meščanske šole je Ljubljana. Dečki si morejo tu izbrati po dovršeni ljudski šoli gimnazijo, realko, kupčijsko ali obrtniško šolo; deklice pa iščejo višjo izobrazbo po dokončani nižji dekliški šoli največ le v dragih privatnih zavodih in na učiteljišči, kamor je pa le malo število gojenk vsprejetih.

Prilika, osnovati dekliško meščansko šolo, ponuja se Ljubljanskemu mestu baš sedaj. Ta prilika je dvojna. Po predlogu mestnega in c. kr. deželnega šolskega sveta naj se iz šesterorazredne osnuje sedmerorazredna dekliška šola v Ljubljani, ako temu deželni odbor pritrdi. Temu predlogu še pa lahko deželni odbor z ozirom na boljšo stvar in iz postavnih razlogov protivi. Z ozirom na ministersko naredbo z dne 8. junija 1883 naj se več ne snujejo osmerorazredne šole, marveč le petero-ali šesterorazredne ljudske šole. Če se pa kaže potreba po višjem pouku, osnuje naj se namesto višjih (6., 7., 8.) ljudsko-šolskih razredov meščanska šola. (točka 5, pogl. IV. dotične naredbe.)

Druga prilika se bode v kratkem zopet pokazala, da se bode govorilo na merodajnem mestu o dekliški meščanski šoli v Ljubljani. Da so izpelje Gorupova ustanova višje dekliške šole, treba bode dati novemu javnemu zavodu postavno ime in postavno podlago. To postavno ime zopet drugo biti ne more, kakor dekliška meščanska šola s 3 razredi, ki odgovarjajo 6., 7. in 8. razredu ljudskih šol. Določbe zakonske meščanske šole so ugodne. Slehera meščanska šola si sestavi svoj učni načrt, ki naj ugaja praktičnim potrebam učencev ali učenk; ozira se torej lahko učni načrt pri dečkih ali na kmetijstvo ali na obrt, in pri deklicah na gospodinjstvo. Ta načrt potrdi ministerstvo z ozirom na mnenje deželnega šolskega sveta.

Težavno bode le vprašanje glede vzdrževanja meščanskih šol. Za stvarne potrebščine (prostore, pohištvo, učila) mora pač občina skrbeti; za učiteljske plače mora biti pa skrb šolskemu okraju (v Ljubljani mestni občini). Seveda bi bilo želeli, da prevzame dežela tudi plače meščanskih učiteljev, kakor so to prosile že vse občine Krškega okraja. Toda, dokler je tako malo upanja, da se na Kranjskem več meščanskih šol ustanovi in sicer enakomerno po deželi, težko je najti zadostnega razloga, da bi še te učiteljske plače deželni fond prevzel. L.

Volilni shod v Novem Mestu

Iz Novega Mesta 3. sep. [Izv. dop.]

(Konec.)

Pogovoru gospoda državnega poslanca oglašil se je za besedo g. dr. Karl Slanc ter takole izpregovoril:

Častito občinstvo! Dovolite mi par besed govoriti, gosp. drž. poslanec! Lepo je, da poslanci

svojim volilcem račun o svojem delovanju dajo. V velicah potezah vzeto, moramo vsi, ki hočemo naše ljudstvo na podlagi slovenskega jezika do večje omike, do rešitve slovenske narodnosti voditi, z delom naših poslancev in posebno z onim našega gospoda poslanca zadovoljni biti, se njegovega dela veseliti.

On in dr. Ferjančič sta zopet jedenkrat pokazala, da Slovenstvo ni brez talentov in gospod profesor Šuklje je posebno pokazal, da je doma v vseh strokah političnih nauk. Od časa Tomana še ni noben Sloven javno nastopil, ki bi toliko omike in spretnosti za terjatve slovenskega naroda v boj postavil, ko ravno naš gospod poslanec. To vse povem odkritosrčno. Ali kakor sem v tem oziru odkrit, tako sem tudi v drugem. Naše zdanje poslanstvo veliko preveč le za urad in šolo deluje in premalo za zboljšanje naših gospodarstvenih razmer. Oprekalo se mi bode, da je pred vsem treba za podlago, za duševno razvite naroda skrbeti in potem še le za gospodarstveno. Pritrjujem, ali ves naš politički boj velja je do zdaj tem duševnim interesom, zdaj bi vendar že bil čas, da se vladi in posebno z ozirom na Kranjsko reče, da sta slovenska šola in urad tako razumljivi zahtevi, da se o tem ne bode več govorilo. Sicer se je vlada že prepričala, da na Kranjskem drugače ne gre, in naši kranjski poslanci bi imeli prav energično terjati, da vlada kaj za Kranjsko v gmotnem oziru stori.

Veliko ljudstvo, v kojem se življenje narodovo z onim države spaja, tako ima časa za to skrbeti, da se duševno razvija. — Z duševnim razvojem takega ljudstva podajajo se tudi podlage za gmotno boljše razmere. — Drugače je v malem narodiči, kakor smo mi Slovenci, zagvozdjeni mej velika dva kultivirana naroda, ki po prelepih pokrajinah teh naših dežel srdito težita. — Tukaj velja, prej vire boljšega gmotnega stanja odpreti, drugače bo prepozno. Ubogo majheno ljudstvo, ki je v svojem gospodarstvu le na tujino vezano, ki le svoje surove predukte za mal denar spečava, drugo pa skoro vse, kar je industrije, iz bogate tujine dobivati mora, tako ljudstvo pride celo v pesti tujine in takemu ljudstvu potem malo pomaga še tako narodna šola in urad, ki v domačem jeziku uraduje.

Torej že zaradi tega je treba naše ljudstvo gmotno ojačiti, ne glede tega, da je hudo lačnemu biti. — Tu leži polovica Kranjske, katerej se to hudo godi, da hodi narodno gospodarstvo Dolenjske na nič. Bogati kraji, — naši gozdi so se za bagatelo prodali, — naši premogo- in rudokopi željno čakajo belega dne in naše pridno, inteligentno ljudstvo mora v Ameriko, da kaj denarja zasluži. — In naš najlepši zaklad bo skoro zginit; že so oni hudi žagarji neusmiljeno na delu, podžagajoči nam naše trtje. — Skoro bo pri kraji z ono blagotvorno trto, ki je toliko milijonov goldinarjev Dolenjski dala. Kjer mesta kake dežele ne rastejo, tam mora hudo stanje biti v narodnem gospodarstvu ljudstva. Poglejmo na slovensko Štajersko! V Maribor, Celje, Ptuj, kaj so ta mesta proti našemu Novemu Mestu, Kostanjevici, Metliki, Črnomlju ne omenivši! — Središče bi moralo biti Novo Mesto v vsem kakim 200 tisoč ljudem, pa je komaj 25 tisoč. In mesta bi morala v vsakem zdravem razvijanju ljudstva rasti, bogateti. Mesta brez trgovine, obrta, mesta, ki stagnujejo, niso znaki sreče in lahko je, da mora najčvrstejše ljudstvo, ki drugod z dežele v mesta hodi, tam obogatuje, čvrst zdrav zarod pušča, ven iz dežele daleč stran od domovja v Ameriko potovati, kjer daleč od svojcev v najhujšem delu zdravje

pušča in se od tam pohabljen na dubu in telesu s par sto goldinarji vrača domov.

Jaz gospodu poslancu ne bom na dalje razkazoval te naše reve; on vse to ve. Če po našem trgu hodi, vidi, kako je mesto zapuščeno, ko zdaj naše ljube učeče se mladine ni in na semnji je lahko vprašal naše trgovce, koliko so manj stržili proti prejšnjim letom. Seveda batalijona vojakov manjka, — sto tisoč goldinarjev dohodka na leto je z njim šlo, — ne bo jih več. Mesto se mora iz lastnih močij razvijati, pravite. Le vzemite v Ljubljani vojake pa bode videli, koliko ljudij se bo tam v dražih kočijah vozilo. Novomeščanom je dalo vojaštvo vsakdanji kruh. Le vzemite iz mesta vse, kar konsumuje, ali se bo kaj razvijati moglo? Gospod profesor, naša situacija, naše duševno razpoložje je kratko to: „beim Teufel ist der Spiritus, das Phlegma ist geblieben“. Država mora kaj onih milijonov, ki jih jej dajemo Dolenjci, za gospodarske naprave na Dolenjskem investirati. Naj se gospodje državni poslanci ne dajo s tem samo utolažiti, da vlada zdaj v šoli, zdaj v uradu kak majhen košček Slovenstvu v dobro vrže. Ne bodem g. poslanecem pravil, kako in kaj naj delajo, ali kličem jim: denar, denar, denar v deželo.

Kar sem dozdej rekel, govoril sem v imenu več somišljenikov. Jedno bi pa še kot dober prijatelj gosp. poslanca spregovoril.

Našemu gosp. poslancu je znano, da na Kranjskem mlajšim duhovnikom v novejšem času srce prehudo po samovladi, po nadvladi nad posvetnjaki tolče. Nauki se trosijo mej svet, ki so nevarni narodnemu razvoju, ker učijo, uničiti vse posvetništvo, ki hoče po svoje koristiti narodu v njegovi borbi za svoj obstanek.

Liberalec sem in gospod profesor je tudi; oba znava, da smo Slovenci premajhni, da bi stranke mej domoljubi delali, ali bi to strankarstvo narodu koristiti moglo; obema je na slogi posvetnjakov liberalcev z duhovenstvom ležeče. Mogoče je, da sloga tudi na Kranjskem v tem oziru tako vada, kakor vzgledno na slovenskem Štajerskem. Ali vprašati moram, kako daleč smemo tu na Kranjskem iti, da mi posvetnjaki tal ne zgubimo? Čas je, da se ognjevitost nekaterih naših kapelanov zaduši. Zdaj je še čas, da se pametnejši mlajši in starejši duhovni odtegnejo agitaciji, ki hoče vse, kar ni konservativno v najskrajnejši meri izbaciti iz dela za našo stvar. Jaz mislim, da je pri tem delu velike važnosti, ako naši deželni in državni poslanci ravno imenovano delo naših hudokrvnih kapelanov udušiti pomagajo, da odkrito povedo, da tega ne trpijo, in da temu ruvanju potuže ne bodo dajali. Prikrivanje bodisi kakih ekstravaganc škoduje.

V javnost je prišlo, kar je gosp. prof. Šuklje meni in več znancem pravil, ona dogodbica namreč, ki se je mej eksel. justičnim ministrom in knezoškofom kranjskim vršila, katera se je tako objavila, kakor se je po gosp. profesorji povedala, a to brez moje volje.

Danes sem zadovoljen s tem, da je prišla v javnost. Ali gospod državni naš poslanec je vse to, kar je meni in drugim o tej dogodbici povedal, dementoval kot neresnično. — Jaz dam dosti za resnicoljubnost g. poslanca.

To dementovanje me je močno frapiralo. Nesem sklepal, da meni in drugim znancem g. poslanec ni resnice pravil in tudi nesem kalkuliral, da hoče g. poslanec s svojim dementijem v ladi uslugo storiti, jaz do danes še nisem na čistem, kaj je gospoda poslanca do tega dementija privedlo; jaz najdem le jedini pot v tem, da je hotel g. poslanec s svojim dementijem knezoškofu in drugim g. duhovnikom uslugo storiti.

Jaz tedaj g. poslanca kot prijatelj vprašam, — oba sva prepričana, da se od navedenih kapelanov nikakor ne smemo dati mojstrovati, ako se nečemo pred vsem svetom sramotiti. — Kaj misli gospod poslanec o tem in ali je s tem dementijem oni stranki služil, ki pametno slogo z gosp. duhovni hoče ali ne po tej ceni, da nas kapelani vodijo? (Dobro in živio!)

Gosp. dr. Slancu odgovori g. prof. Šuklje po priliki takole: Glede gospodarskih teženj si je on prizadeval, kolikor je mogel. Neugodne razmere mu več storiti neso dale, da si pozna predobro tužno stanje Dolenjske.

Dalje pravi da glede tiste epizode, ki je bila povod znanemu boju mej Slovenci, bode gosp. dr. Slancu znano, da jo je on zmatral za tajnost in osobito listom nasproti. O celem početju pa, ki

kaže neko čudno nezaupnost do poslancev, mora reči, kar je rekel neki nemški poslanec njemu: Jaz Vaših ljudij ne razumem. Stvar je morala v javnost. Razume, da nihče gospodov, katerim jo je pravil, ni direktno stvari listu prinesel in da je list le prinesel, kar je fama govorila. V istem članku se je reklo, da je grof Schönborn izrekel: saj je vse jedno, če kmet nemški ali slovenski odlok dobi, nobenega ne razume. Kot pošten človek mora reči: To ni istina. Justični minister je temveč rekel: Če mi bode kakov slučaj prišel na znanje, da se v slovenskih pokrajinah na slovenske uloge ne bode slovensko uradovalo, bodite prepričani, da bodem z vso strogostjo (mit aller Strenge) svoj posel izvršil.

Kar je „Slovenski Narod“ prinesel, bilo je resnici zelo podobno, če prav ne avtentično od besede do besede. Grof Schönborn je poslancu o tej stvari že v marci in pozneje v maju ali juniji pravil. Pa govor bil je le o dijalektih in njihovi razliki. Gosp. dr. Slanc ve, da sem pri tej priliki izrekel mnenje, da stvar mora v javnost, pa le o svojem času in v isti obliki, ki prija okolnostim. „O obliki in priliki objavljenja“, pravi poslanec „sva imela, mislim, dotična poslanca najbolj pravico soditi. Če pa se je stvar na tako obžalovanja vreden način objavila, morala se je avtentična resnica objaviti ali kar je bilo neistinita, dementovati“.

Po tem odgovoru, ki ga je občinstvo molče vsprejelo, povzel je besedo g. dr. Poznik, kateri je z ozirom na to, da je naša stvar po g. poslanci tako izborno zastopana, predlagal, da se mu izreče zahvala. Zbrani volilci so z živio-klici in ploskanjem odobrvali soglasno ta predlog. R.

Občni zbor „Narodne šole“.

(Dalje.)

Umestno se mi zdi tu opomniti, da bi bilo odboru jako olajšano delovanje, ko bi gg. društveniki ob koncu šolskega leta ali vsaj za časa počitnic samo naznanili z dopisnico količino blaga, katero mislijo od „Narodne šole“ naročiti. Posebno bi bil ta ozir do odbora priporočati onim, ki skoro vso zalogo za svojo zajemajo pri „Nar. šoli“, in sicer danes nekaj, jutri nekaj. Taka večkrat ponavljajoča se naročila obtežujejo poslovanje prav znatno. V tej zadevi je odbor že večkrat svoje mnenje objavil, vendar je primoran to tudi danes ponavljati, da se nedostaki kolikor mogoče odpravijo. Sploh pa se odbor sklicuje na poročilo o odborovi seji dne 6. junija 1888, ki je natisnjeno v „Učiteljskem Tovarišu“ štev. 12, z leta 1888, stran 191. Kar je bilo takrat rečeno v prospeh našega društva, to velja večinoma še sedaj.

Dobrotnikov je omenil že gosp. prvomestnik, vendar naj dopolnim še nekoliko to skromno, a važno točko v področju „Narodne šole“.

Kakor prejšnja leta, tudi pretečeni dve društveni dobi klonil je visokorodni gospod dr. vitez Fran Močnik, umirovljen c. kr. deželni šolski nadzornik v Gradci, „Narodni šoli“ svojo znatno podporo, ki je zanjo ne samo velike materialne, marveč še večje moralne vrednosti. Njegova blagovoljna darila so za društvo takorekoč priznanja plemenitemu namenu, kojega si je „Narodna šola“ zapisala na svoj prapor. To priznanje je gotovo tehtno, ker prihaja od visocega dostojanstvenika, toli zaslužnega za avstrijsko in osobito za šolstvo naše ožje domovine. — Slava torej našemu častnemu članu! Bog ga ohrani še mnogo let!

Druzega za društvo zaslužnega gospoda in stalnega podpiratelja — žal — pa nam je nemila smrt ugrabila. Nad njegovo gomilo žalovati imamo vsi učitelji povoda dovolj, posebno starejši smo v preblagem ranjku zgubili vrlega zagovornika in dobrotnika; — sploh pa je bil poznavatelj našega šolstva „in optima forma“. Kakor druga narodna društva podpiral je tudi „Narodno šolo“ do lanskega leta, ne da bi hotel kedaj imenovan biti. — Ohranimo hvaležen spomin preblagemu ranjkemu, g. Ivanu Hozhewarju!

Z veseljem moremo konstatovati, da tudi vis. častita duhovščina kaže svoje zanimanje za društvo. Mej podporniki je več gospodov, ki skoro redoma uplačujejo svoje doneske z namenom, da se podari potem kaj učnega blaga šolam njihove župnije. Tak prijatelj šole in našega društva je bil tudi ranjki gosp. Matej Koder, župnik na Slapu, ki je sploh naudušeno podpiral vsako koristno podjetje mej Slovenci.

Društvena zahvala gre tudi gospodom Grubbauerju, Giontiniju in Gerberju. Prvi je poslal obe leti po več tisoč zvezkov v dar; to darilo gratis-zvezkov bi se jako povečšalo, ako bi se njegove pisanke upeljale po vsej deželi, kakor na primer na Koroškem. Tako vsaj obeta v svojem okolniku na vse ljudske šole na Kranjskem. — Druga darovatelja sta po več 100 pisank starejše izdaje izročilo „Narodni šoli“. Vsa ta darila so se razposlala ljudskim šolam. — Hvala dobrotnikom!!

Statistika društvenikom kaže, da ustanovnikov ni priraslo niti v zadnjem niti v predzadnjem letu. Uknjiženih je 18 z vsoto 315 gld.; torej še neso vsi ustanovniki uplačali popolni znesek 20 gold. Nadejati pa se tudi ni, da bi se to kedaj zgodilo, terjati se skoro ne more, ker so ustanove bolj dobrotne, za katere društvo nema dajati vračila. Izmej 18 ustanovnikov so že 4 umrli. — Ustanovnina je naložena in obresti znašajo od dveh let skupaj 47 gld. 56 kr., ki so tudi z glavnico hranjeni.

V pomnožitev ustanovnine bi bilo priporočati, da slavni občni zbor sklene, naj se od izkazanih obresti 20 gld. pripíše k ustanovnici na ime „Česko-slovenskega spoleka v Pragi“, ki je dne 17. maja 1888. l. vsled prijaznega posredovanja našega častnega člana, Jana Legota, poslal 30 gld. Ta izredna podpora zasluži, da se ohrani v spominu lepi slovenski vzajemnosti v znak.

Društvenikov z letnim doneskom je bilo leta 1888. = 73 šol, 57 učiteljev, torej 130 skupaj; l. 1889. se je število šol povišalo na 89, učiteljev pa zmanjšalo na 48; skupaj je bilo l. 1889. plačujočih članov 137.

Razun teh pravih udov (§ 5.) je bilo l. 1888. — 60 ljudskih šol brezplačno obdarovanih; 30 ljudskim šolam so se podarili vsled odborovega sklepa učni pripomočki za številjenje in oblikoslovje in slavni c. kr. deželni šolski svet je zaznamoval one šole, katere so darovana darila najbolj pogrešale, ter tudi izrekel svoje priznanje odbora za dobrodelnost.

V zadnjem društvenem letu je bila le 24 ljudskim šolam brezplačno v šolskem blagu naklonjena podpora; vrednost daril broji za 1888 l. = 206 gld. 26 kr. in za leto 1889. = 122 gld. 88 kr.; torej skupaj 329 gld. 14 kr. Pri razdelitvi podpor se ni prezirala nobena prošnja in odbor je storil v zmislu § 12. društvenih pravil, kolikor je gmotno stanje „Narodne šole“ dopuščalo.

Število podpirancev še ni bilo nobeno prejšnjih let tako visoka, kakor baš zadnji dve leti, posebno 1888. in odbor se je srčno radoval, da je ravno povodom 40letnice najdobrotljivejšega našega vladarja doseglo število obdarovancev tako znatno visokost. (Dalje prih.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani, 6. septembra.

Državnozbornski permanentni odsek za posvetovanje o novem kazenskem zakonu se snide baje še predno se snide državni zbor, da sprejme poročilo o načrtu kazenskega zakona, v katerem so posvetovanja že dovršena. Vlada namreč želi, da se vsekako kazenski zakon reši še v tej legislativnej dobi.

„Hlas“ je nazadnje našel, da so uzrok, da se je razpuštil „akademický čtenačsky spolek“ v Pragi, nekateri profesorji češkega vseučilišča, ker so mej dijake zasejali neslogo in nihilistične nazore. Od-tujili so dijaštvo duhu naroda in kristijanstvu ter je naredili za orodje Mladočehov. Iz tega ni moglo družega priti, nego, da se je društvo razpuštilo. Vlada na Dunaji mora pač biti vesela, da Čehi tako drug na drugega vračajo krivico, ker bode potem takem lahko opravičevala svoje ukrepe.

Hrvatske opozicijske stranke hočejo baje pri začetku zborovanja saborovega objaviti svoj program, v katerem bodo posebno naglašali potrebo zjedinenja Dalmacije in Bosne s Hrvatsko. Potem se bode tudi hrvatska vladna stranka morala izreči o tej zadevi. Pričakovati je, da se tudi vladni pristasi ne bodo na ravnost izrekli proti zjedinenju Dalmacije s Hrvatsko, ker bi sicer zgubili pri narodu vso popularnost. Najbrž se bode najbolj naglašalo, da sedaj čas ni zato ugoden.

Dalmatinski državnozbornski poslanci bodo nekda izstopili iz Hohenwartovega kluba in osnovali svoj klub. Dobro bi bilo, da bi temu klubu pristopili tudi slovenski poslanci in bi bil potem tako osnovan jugoslovanski klub. To bi bilo želeli, ker mnogi člani Hohenwarthovega kluba itak neso posebno prijazni nam Slovencem.

Vnanje države.

Kraljica srbska Natalija vrne se še ta mesec v Beligrad, kakor poročajo srbski oficijozni listi

in se hoče poslužiti pri tem svojih srbskih državljanjskih pravic. — Shod liberalcev, ki je bil v Belemgradu, je bil slabo obiskan. Četudi se ga je udeležil vodja bolgarske opozicije, Cankov, in nekaj bosenskih emigrantov, se je vender le malo govorilo o vnanjih zadevah. — V Belemgradu hoče baje mesto postaviti pri prihodnih volitvah za skupščino svoje kandidate in se bode oziralo na vse tri stranke.

Francoski minister notranjih zadev Constans je poslal vsem prefektom tajan ukaz, da naj z vso silo delujejo, da zmagajo republikani. Constans je pa že 1881. leta, ko je tudi kot minister notranjih zadev vodil volitve, da zna uplivati na volilce. Tedaj so bili republikani dobili 5,128.000 glasov, monarhisti pa le 1,789.000 glasov. L. 1885, ko je pa radikalna vlada vodila volitve in je roke držala križem, je pa malo manjkalo, da monarhisti neso dobili večine. Republikani se nadejajo, da se bode Constansu tudi sedaj posrečilo dobiti republikanom veliko večino. Prefektom je baje tudi naročeno, da zavrnejo objave kandidature oseb, ki jih je obsodilo državno sodišče.

Italijanska vlada je sklenila v rezidenci kralja Menelika osnovati stalno poslaništvo. Prvi poslanik bode baje grof Salimbeni, ki je že mnogo potoval po Afriki in dobro pozna tamošnje odnose. — Vlada je sklenila pomnožiti število svetilnih stolpov in plavajočih baterij, da bode lažje varovala obrežja proti sovražniku. V Rimu boje se jako, kakor se vidi, francoskega vojnega brodovja in se vedno pripravljajo za brambo.

Dopisi.

Iz Novega Mesta 4. septembra. [Izv. dop.] V gospodarstveni zgodovini Dolenjskega je minoli teden znamenit, ker je storil konec zopet jednemu kosu težavne in za naše čase po vseh pravilih neprilichnosti in nerodnosti izpeljane ceste čez Gorjance. Pri voznikih in popotnikih je bila ta velika gorjanska cesta na kaj slabem glasu; strah ga je spreletel, komur je bilo treba preplezati ta kitajski zid mej Dolenjskim in Belokrajino, napotje, ki je oviralo še to malo prometa, kar ga imamo mej Novim Mestom in Metliko.

Jeden del te ovire je zginil že pred tremi leti, drugi del pa se je slovesno otvoril minoli teden. Pri „Vahtarici“, samotni hišici tostran Gorjancev, pričenši zvija se nova cesta v lepih in zloznih ovinkih do svoje najvišje točke, do predela, odkodar se polagoma nagiblje doli navzdol proti Belikrajini. Izpeljana je tako mojsterski, da je mogoče ves čas že sedaj, ko še ni zvožena, v trabu voziti, tam po tistih višinah gorjanskih, po katerih so v minolih časih pretepali vozniki živino, da se je Bogu smilila ter kleli njo in sebe in cesto in ves svet.

Otvorjenje nove ceste je za gospodarski razvitek Dolenjskega važen trenotek. To je spoznala tudi inteligenca obeh, na vznožji Gorjanca ležečih mest Metlike in Novega Mesta, ter se udeležila slovesnega otvorjenja v nepričakovano obilem številu. Proti trem popoldnevem je zadržalo dolga vrsta gosposkih voz — nad 20 jih je bilo — po novi cesti. Nenavaden pogled za visoke gorjanske gozde. Svojim čutom pa je dalo občinstvo izraza v mičnem gozdiču tik početka nove ceste, kjer so v naglici zabili nekoliko kolov v zemljo ter priredili idilično gostilno. Prvi je poprijel besedo gospon inženier Valka, pod čegar vodstvom se je cesta delala ter v govoru prikladnem resnosti in slovesnosti trenotka izrekel zahvalo Nj. Velečastvu, komur ve Avstrija toliko hvale za velikanski razvitek svojega premeta in svojih občil. Slavnostni gostje so z naudušenimi živio-klici pritrjevali, da jim je govornik besede iz srca vzel. Za njim se oglasi Metliški župan g. R. ter opozarja na zasluge naših g. poslancev, kojih vstrajnosti in neodoljivosti se imamo zahvaliti, da se nam prekladajo tako važne ceste, v prvi vrsti pa opozarja na zasluge navzočnega poslanca gosp. prof. Šukljeta. Le ta ocenja za tem v daljšem izbornem govoru jedinstveno postopanje slovenskih poslancev na Dunaji, važnost prometa za tako ubogo deželico, kakor je Kranjska ali celo nje dolenjska stran ter izreče naposled svoje trdno prepričanje, da se najmerodajnejši krogi vedno bolj in bolj zanimajo za zgradbo dolenjske železnice. Prepričan je, da se bo jela delati tekom treh let.

Vrstilo se je še mnogo govorov, s posebnim odobravanjem pak se je vsprejela napitnica gospoda Lončariča, ki ni le znan zaradi svoje obile podjetnosti, ampak čegar dela slove kot pošteno in solidno izvršena ter neso nič podobna našim modernim stavbam s švindelnom.

Z zadoščenjem in prijetnim prepričanjem, da se je zopet nekaj storilo v blagor in podporo ubo-

gega Dolenjca, segli so se razhajajoči se Metličani in Novomeščani k slovesu v roke.

Domače stvari.

— (Škofom Lavantinskim) je imenovan Murnik, opat Š. Lambertski. Tako javljajo razni listi z dostavkom, da se dode imenovanje 8. t. m. proglasilo.

— (Imenovanje.) Gosp. Anton Spindler, c. kr. kancelist na Ptui, imenovan je c. kr. knjigovodjo pri sodišči v Brežicah.

— (Drobne vesti.) Gospodičina Franja Mazi iz Borovnice ustopila je v red usmiljenih sester in odpotovala za učiteljico v Banjaluko. — Na Kočevskem ustrelili so pred kratkim dva medveda. V Vrhpolji skočil je 40letni kmetijski fant Fran Razpor s samomornim namenom čez 20 metrov visoko pečino in se ubil. Bil je že dve leti umobolen. — V Stari gori v Slov. goricah obesil se je 17letni kmetijski fant Alojzij Petrič.

— (Pri veselici v Divači) pel je tudi „Klanski pevski zbor“, kar je bilo po pomoti v „Slovenskem Narodu“ izpuščeno pri popisu veselice.

— (Spremembe pri duhovništvu v Lavantinski škofiji.) Č. g. minoritski kaplan o. Stanko Prus na Ptui pride za kaplana v Neunkirchen blizu Dunaja; č. g. minoritski kaplan pri sv. Trojici v Haložah, o. Bonaventura Čiček, pride za kaplana na Dunaj. Na mesto prvega pride č. g. o. Makso Svet z Dunaja, na mesto drugega pride č. g. o. Viktorin Slekovec iz Neunkirchena.

— („Učiteljski dom“ v Zagrebu) se je predvčeraj slovesno otvoril ob navzočnosti mnogo dostojanstvenikov in 400 učiteljev hrvatskih. Slovensko učiteljstvo zastopala sta pri tej slavnosti gg. Fran Gabršek, predsednik „Pedagoškemu društvu“, in Jernej Ravnikar, učitelj na Krškem. Pri banketu popoldne ob 2. uri govoril je g. Gabršek napitnico na vzajemno delovanje. Popisa o tej pomenljivej slavnosti pričakujemo.

— („Brusa“) izšla je 17. številka. Vsebina: Makrobiotika (Konec.) — Izidorja Muzloviča premišljevanja. — Kdo je na krivem potu? — Vremenska hišica v Belemgradu. — Na božjo pot. Brumna noveleta. — Pastoralna konferencija v Komnu na Krasu. — Taka breztaktnost! — Drobniž. — Razne stvari. — Telegrami. — Zmes itd. Razen omenjene raznovrstne vsebine ima 17. številka 6 lepih podob.

— (Bralno društvo v Tržiči) otvorjeno bode prihodnjo nedeljo. Z veseljem nas mora naudajati ta dogodljaj. V Tržiči, kjer smo mislili, da je narodnost potisnjena popolnoma v kot, nastopili so odločni možje, kateri so z velikim trudom ustanovili to za razvoj naše ideje toliko koristno društvo. Želeti bi bilo, da vrli narodnjaki, ki vedno radi vsako jednako podjetje podpirajo, prihite tudi tukaj z gmotno podporo na pomoč. Če je kje, je gotovo v Tržiči prava potreba bralnega društva. Slavne čitalnice in bralna društva, ki imajo v svojih knjižnicah kaj knjig odveč, prošena so najljubše, da jih darujejo gorej imenovanemu društvu, hvaležno jim bode vsikdar. Upati je, da se prve veselice, otvorjenja, gotovo udeleži kaj ljubih in dobro došlih gostov. Naprej zastave Slave!

— (Vlak, Otoče-Lesce). Zadnji letošnji vlak po znižani ceni na Otoče-Brezje in Lesce-Bled, odpelje se iz Ljubljane južni kolodvor v nedeljo 8. septembra 1889. in sicer prvi ob 6. uri 45 minut zjutraj, drugi ob 11. uri 40 minut popoldne. Izvzemno je sedaj vožnja cena jako znižana, in sicer za tje in nazaj na Otoče II. razred 1 gld. 40 kr. III. razred 1 gld. in Bled II. razred 1 gld. 70 kr. in III. 1 gld. 20 kr. ter povratek dovoljen v 8 dneh. Vožnji listki se dobivajo od sedaj do odhoda vlaka v prodajalnici vožnjih listkov gospoda Jos. Paulin-a v Ljubljani, Marijin trg št. 1., kakor tudi pri vlaku.

— („Glas Črnogorca“) piše, da je pretekli teden od srede do petka bril tako strašen suh sever, kakeršnega v tej dobi ni bilo, odkar Črnogora obstoji. Vsled tega uničeni so vsi pridelki, katerih solnčna žega in suša že prej nesta pokončali.

— (Vabilo.) „Planinsko gasilno društvo“ priredi v nedeljo dne 8. septembra t. l. v gostilničnih prostorih g. Antona Lavriča društveno veselico s tombolo, petjem in godbo, h kateri se usoja vse prijatelje tega mladega društva uljudno vabiti. Začetek ob 4. uri popoldne. Odbor.

— (Vabilo) k veselici, katero priredi kmet. bralno društvo pri sv. Luciji v nedeljo dne 8. septembra 1889. Vspored: 1. Pesen: „Zvezna“. 2. Nagovor predsednika. 3. Pesen: „Zrinjski Frankopanka“. 4. Igra: „Star vojak in njegova rejenka“. 5. Samospev: „Kada mi zvezdo“. 6. Deklamacija: „Rabelsko jezero“. 7. Pesen: „Večer na Savi“. 8. Igra: „Kje je meja?“ 9. Pesen: „Mrak“. Pri veselici sodelujejo Volčanski in Podmelski pevci. — Začetek ob polu 7. uri zvečer. Ustopnina za neude 20 kr.; udje prosti. K obilni udeležbi uljudno vabi odbor.

— (Gledé konjske dirke v Šentjernej) prosi nas glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske objaviti, da se bodeta dirka, kakor tudi premovanje vršilo ob vsakem vremenu v sredo dne 11. t. m.

— (Iz Preske) se nam poroča: Prvi letošnji semenj dne 4. t. m. je bil še zadosti dobro obiskan. Prignalo se je iz domače okolice čez tri sto glav lepe goveje živine, petdeset konj in osemindeset glav drobnice, mej to 18 prašičev. Prodalo se je čez sto goved in vsa drobnica še precej po visoki ceni. Mnogo več bi se bilo prodalo, a kupcev bilo je malo. Kramarjev z različnim blagom bilo je 26, kateri so tudi dosti prodali. Upamo, da bodeta prihodnja dva semnja, ki imata biti dne 4. novembra t. l. in dne 3. marca prihodnjega leta, še bolj obiskana.

— (Konjska dirka na Vrhniki) dne 5. t. m. je vzlic nad vse slabemu vremenu izvrstno izpadla. Dirke so se udeležili posestniki 19 konj. V prvem oddelku, t. j. ob dirki za tri in štiriletne plemenske konje, dobili so darila nastopni gospodarji v sledečem redu, in sicer za konje, ki so predirjali 2400 metrov dolgi pot v pristavljenem času: I. darilo 20 gld. g. Jak. Kovač, posestnik iz Male gorice (v 6 min. in 37 sek.); II. darilo 15 gld. g. Heilbronner iz Ljubljane (v 7 min. 6 sek.) in III. darilo 10 gld. g. Pleško, posestnik z Brezovice (v 7 min. 7³/₈ sek.). V drugem oddelku, t. j. ob dirki za konje brez razločka starosti in spola, dobili so darila nastopni gospodarji v sledečem redu, in sicer za konje, ki so predirjali 2400 metrov dolgi pot v pristavljenem času: I. darilo 20 gld. g. Juvančič, posestnik v Spodnji Šiški (v 6 min. 14 sek.); II. darilo 15 gld. g. Jos. Lenarčič, posestnik na Vrhniki (v 6 min. 26³/₈ sek.); in III. darilo 10 gld. g. Heilbronner iz Ljubljane (v 6 min. 34¹/₈ sek.). V prvem oddelku prišel je najslabši voznik v 8 min. in 1²/₈ sek. in v drugem oddelku pa v 7 min. 51³/₈ sek. na cilj. Omenjati nam je, da ima največ in skoro vse zasluge za lepo izvršitev te dirke g. Jos. Lenarčič, veleposestnik na Vrhniki. Presojevalni odbor bil je sestavljen iz odbora Vrhniske podružnice ter iz gg.: ritmajstra Ed. Hanslika, tajnika Gust. Pirca in podpredsednika kmetijske družbe Jos. Frid. Seuniga. Prepričani smo, da bode imela dirka, ako se bode vsako leto in na tak način vršila, najboljši upliv na rejo hitro dirkajočih in zato tudi več vrednih konj.

— (Načrt konjske dirke) dne 29. septembra 1889. l. ob 3. uri popoldne na društvenem dirkališču v Zalci. A. Pričetna dirka. Državna darila. Jednouprežno; jedenkrat dirkališčno tir = 1 km. Za kobile in žrebce V. konjerejskega okoliša (savinjsko plemo), starost ne čez 4 leta. Posestnik mora dokazati, da je njegov konj istinito savinjskega plemena. Uloga 1 gld.; z zgubo uloge. Najmanj 5 oglasil. I. darilo 6 zlatov, II. darilo 4 zlati, III. darilo 10 srebrnih gld., IV. darilo 5 srebrnih gld. in vsakemu po jedno zastavo. B. Dirka plemenskih konj. Državna darila. Jednouprežno; dvakrat dirkališčno tir = 2 km. Za kobile in licencirane žrebce V. konjerejskega okoliša (savinjsko plemo). Pri kobilah se mora dokazati, da so istinito savinjskega plemena in da so v teku zadnjih dveh let žrebetile. Uloga 1 gld., katera se nikakor ne vrne. Najmanj 6 oglasil. I. darilo 10 zlatov, II. darilo 6 zlatov, III. darilo 4 zlati, IV. darilo 10 srebrnih gld., V. darilo 5 srebrnih gld. in vsakemu po jedno zastavo. C. Društvena dirka. Društvena darila. Jednouprežno; dvakrat dirkališčno tir = 2 km. Za konje vseh dežel in neomejene starosti. Uloga 3 gld., katera se nikakor ne povrne. Najmanj 6 oglasil. I. darilo 11 zlatov, II. darilo 6 zlatov, III. darilo 3 zlati, IV. darilo 2 zlati, V. darilo 5 srebrnih gld. in vsakemu po jedno zastavo. — Pri dirki veljajo pravila Dunajskega dirkarskega društva. Oglasila k dirki vsprejemajo se najkasneje do 28. septembra t. l. pri

gospodu Franu Robleku v Žalci in so le takrat veljavna, ako se pri oglašilu tudi uloga plača. Posestniki morajo pri oglašilu konje natančno opisati, imenovati in na dan dirke predpoludne ob 10. uri predstaviti komisiji v Žalskem trgu; ob enem se bode vršilo zbiranje in razdelitev trakov. Vsakršna pojasnila o dirki daje društveno tajništvo v Žalci. Listi za sedeže na tribunah dobivajo se do opoldne 29. septembra t. l. pri gosp. Josipu Širci v Žalci, popoldne pa pri blaginici na dirkališču. — Dne 28. septembra t. l. vršilo se bode v Žalci premiranje konj za V. konjerejski okoliš.

Odbor dirkarskega društva v Žalci.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Kodanj 5. septembra. Ruski prestolonaslednik pojde dne 12. septembra k manevrom na Hanoveranskem in se bode od ondod neposredno vrnil v Fredensborg. Veliki knez Pavl s soprogo odpotuje dne 14. t. m. od tukaj.

Odesa 5. septembra. Vest, da je dne 30. avgusta na progi Voločisk-Smerinka dvorni vlak, v katerem se je vozil perzijski šah s spremstvom, skočil s tira, je tukaj močno vznemirila. Tukajšnji guverner je to takoj naznanil carju, ki je zaukazal strogo preiskavo.

Vipava 6. septembra. Nezaslišano! Igro „Svoji k svojim!“ v Ljubljani in Kamniku brez ovir predstavljano, je okrajno glavarstvo Postojnsko včeraj prepovedalo. Skrbjeno je za drugo igro. Veselični odbor.

Trident 6. septembra. Carica in nadvojvodinja Valerija zjutraj nepričakovano semkaj prišli in se odpeljali pri najkrasnejem vremenu v „Madonu di Campilio“. Najbrže ostaneta več dni tukaj.

Pariz 6. septembra. Boulanger poslal Tirardu pismo, v katerem zahteva, da se postavi pred vojno sodišče, obečajoč, da pride pred sodišče. Ako bi Tirard to odklonil, bi Boulanger iz tega sklepal, da se višji krogi boje nepristranosti vojaškega sodišča ter svojo stvar prepustil vrhovnemu sodniku, ki bo dne 22. septembra sodbo izrekel.

Razne vesti.

* (Dragotin Falkenstein,) brezdimnega smodnika izumitelj, bil je pred tremi leti kemik na Dunaji in je ponudil svojo iznajdbo vojnemu ministertvu, katero pa njegove ponudbe ni hotelo vsprejeti. Potem šel je v Berlin, kjer so oblastva nekam bolj praktična, in tamkaj vsprejel ga je prav prijazno najprej grof Waldersee, pozneje pa nemški cesar sam. Ko so njegov smodnik natančno pregledali, kupili so iznajdbo za precejšnjo vsoto, katera je pripomogla Falkensteinu do bogastva, Nemcem pa do brezdimnega smodnika.

* (Iz Peterburga) se piše: Ruski car daroval je črnogorski princesinji Milici povodom njene poroke z velikim knezom eden milijon rubljev. Ves baliž pa jej je darovala carica. — Car imenoval je podporočnika Asejeva, ki je pot iz Poltave do Pariza na konji prejahal, poročnikom in ga vsprejel v carsko gardo.

* (Veliki nasip) v Szegedinu, kateri so zgradili po načrtih pri ministerstvu potrjenih in kateri je stal dva milijona goldinarjev, podrl se je

3. t. m. 150 m na dolgo. Vlada poslala je nadinženerja Passy-ja iz Budimpešte v Szegedin, da na licu mesta presodi in oceni strašno škodo.

* (Obisk Pariške svetovne razstave.) Število obiskovalcev letošnje svetovne razstave Pariške znašalo je v drugi polovici avgusta tega leta 2,308.776 (1878: 1,071.139) in od začetka razstave pa do konca avgusta 14,486.741 (1878: 7,125.887).

Odgovor

gospodu Juriju Čurinu, katehetu

v Središču.

To, kar ste Vi (oz. tukajšnji župnik) pisarili v štev. 64 „Südost. Post.“ ni nikakšen odgovor na moje Vam v štev. 176. „Slov. Nar.“ namenjeno poslano, kajti niti jednega dovoljnega dokaza niste navedli, iz kojega bi bilo razvidno, da nese resnice pisal, pač pa ste se čisto po nepotrebnem začeli zaganjati v tukajšnje učiteljstvo. Čemu upletate učitelje v najino zadevo? Jaz nese od njih nobenih poznato stvar zadevajajočih podatkov dobil!

Predbacivate jim, da imajo v enem razredu slabo disciplino ter trdite, da je Vaš prednik radi tega poučevanje kršč. nauka popustil. Res čudno, kako Svoje nazore menjate! Pred dvema mesecema ste se v velikem društvu (v gostilni g. Sajnkovića) javno izustili: „Discipline, kakoršno ima Središka šola, treba je iskati!“ In zdaj je ta najedenkrat tako slaba postala? Sploh pa, če Vi v svojej uri discipline vzdržati ne morete, krivi ste temu sami, a ne učitelji.

Kar se uzroka tiče, radi kojega je prednik Vaš poučevanje popustil, je ljudstvo v tem oziru čisto drugače poučeno. „Mene poučevanje v obče več ne veseli, tudi mi ni potrebno z deco ukvarjati se, to je za g. Čurina, da si kaj prisluži, ker itak nema na Kogu kaj jesti!“ Te besede je izrekel Vaš g. prednik in bržkone bode to tudi pravi vzrok, da taisti več ne poučuje.

V Svojem poslanem navajate, da je bil nek otrok pri telovadbi teško telesno poškodovan. Čemu to? Jeli mar učitelj kriv, če stori deček pri postavnopredpisani telovadbi — napačen skok in si tako sam nogo poškoduje, kakor se je to pred petimi leti (kot takratni načelnik kraj. šolsk. sveta se še tega spominjam) tukaj zgodilo in kar Vam sedaj tudi kot sredstvo Vašega ščuvanja in hujskanja služi?! Če bi imel pri tem učitelj najmanjšo krivdo, gotovo bi bili stariši dotičnega otroka sodnijske korake storili.

Da bi učiteljstvo po krčmah proti Vam hujskalo, o tem ni nikjer slišati, pač pa nam dohajajo o Vas in tukajšnjem župniku kaj čudna poročila. Kako ste se pa izraževali o učiteljih po raznih hišah povodom kolekturiranja? Mislite, da ljudstvo to zase obrzri? Pomiluje Vas radi groženj in besed, izrečenih v neki tukajšnji krčmi ob učiteljstvu. Od omikanega gospoda bi kaj takega ne pričakoval.

Svetujem Vam, da učitelja ne činite po nedolžnem v časnikih. Ako mislite, da se Vam krivica godi, saj veste, kam se imate obrniti, ako ne, pove Vam to prav rad „Vaša desna roka“.

V Središču 1. septembra 1889.

Jos. Šinko.

„LJUBLJANSKI ZVON“
stoji
za vse leto gl. 4.60; za pol leta
gl. 2.30; za četrt leta gl. 1.15.

Listnina upravnistva: Gosp. F. T. v S.: Do novega leta manjka še 2 gl. Pozdrav!

Tuji:

5. septembra.

Pri **Malléi**: Herzog, Kornblüh, Wulf, Oppenheim, Bach, Herling z Dunaja. — Millosiez z Dunaja. — Tümer, Deceppi, Glaser, Nučić iz Trsta.

Pri **Sionu**: Danzer, Henkel, Lusum z Dunaja. — Jahanus iz Slatine. — Smrekar iz Manheima. — Tischler iz Kraljevca. — Juriscovich iz Trsta.

Pri **Avstrijskem cesarju**: Mužik iz Prage. — Göttner iz Grada. — Porger iz Maribora.

Pri **Južnem kolodvoru**: Withalm iz Celja. — Poklukar iz Starega trga. — Abelet z Dunaja. — Hortinsky iz Krakovega. — Eržen iz Ajdovščine.

Pri **Virantu**: Pittner iz Ronke. — Neumanovsky iz Mikulina. — Paskovitz, Rosenberg, Rosenfeld, Hirsch z Dunaja. — Sgorbista iz Trsta.

Umrli se v Ljubljani:

3. septembra: Anton Cigoj, hišni posestnik, 80 let Stari trg št. 28, za srčno napako

4. septembra: Ignacij Čadeš, delavec, 43 let, Tržaška cesta št. 35, za rakom, — Marija Furlao, krčmarjeva 21 dni, Vegove ulice št. 9, za božastjo. — Janez Rezori, c. kr. višji nadzornik, 63 let, Tržaška cesta št. 16, za jetiko. — Kamilo Čuček, dežel. sod. adjunkt sin, 28 dni, Florjanske ulice št. 21, za katarom v želodcu in črevih.

Meteorološko poročilo.

Dat.	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mokrina v mm.
5. sept.	7. zjutraj	739.4 mm.	15.0° C	sl. svz.	dež.	9.00 mm.
	2. popol.	739.4 mm.	14.4° C	sl. vzh.	dež.	
	9. zvečer	739.7 mm.	14.4° C	brezv.	dež.	dežja.

Srednja temperatura 14.6°, za 1.4° pod normalom.

Dunajska borza

dné 6 septembra t. l.

(Izvirno telegrafsko poročilo.)

	včeraj	danes
Papirna renta	83.50	83.60
Srebrna renta	84.35	84.55
Zlata renta	110.—	110.—
5% marcna renta	99.45	99.50
Akcije narodne banke	907.—	909.—
Kreditne akcije	304.—	305.—
London	119.50	119.45
Srebro	—	—
Napol.	9.48	9.48
C. kr. cekini	5.64	5.64
Nemške marke	58.25	58.25
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl.	132 gl.
Državne srečke iz l. 1864	100	173
Ogerska zlata renta 4%	99	35
Ogerska papirna renta 5%	94	45
5% štajerske zemljišč. odvez. oblig.	—	—
Dunava reg. srečke 5%	100 gl.	123
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	119	50
Kreditne srečke	100 gl.	182
Radolfove srečke	10	20
Akcije anglo-avstr. banke	120	133
Tramway-društ. velj 170 gl. a v.	226	—

Gospod, ki si je v nedeljo pri djaški veselici v Kranju prilastil nizki mehki klobuk rujave barve z znamenjem „Krejši — Laitbach“, se opominja, da klobuk takej slugi čitalnice izroči, sicer se njegovo ime v časopisu razglasi. (715)

Fin med v satovji
à kilo 60 Kr.
dobiva se pri (712—1)
OROLAVU DOLENCU
trgovcu z voskom in medom
v Ljubljani, Gledališke ulice hiš. št. 10.
Pošilja se tudi po pošti od 1 Kr naprej proti povzetju ali predplačilu.

Radenska
kisla voda po natriju in litiju najbogatejša

preskušeno zdravilno sredstvo proti mehurnim boleznim, kamenu v mehurju, protinu, dalje proti boleznim v zledoci, mokril, dolgotrajnemu kataru dihal, zlatej žili in zlatenici.

Poskusi doktorjev: Garrod, Biswanger, Cantani, Ure so dokazali, da ima ogjenokisliti litij največjo raztopilno moč pri sečnokislinskih izločkih, iz česar se sklepa na najugodnejše nianke Radenske kisle vode.

Kot okrepčujoča pijača z vinom ali sadnimi sokovi in sladkorjem pomešana, je Radenska voda v obče priljubljena.

Radenska kislina voda, ob vznožji Slovenskih gor, ne zametati z Radgonsko, to je Radkersburger.

Čeravno Radenska kislina voda stoji več kot jeden dan v odprti posodi, vender se peni prav močno, ako se z vinom pomeša, ker ima v sebi spojene ogljikove kisline. To svojstvo pa jo odlikuje pred mnogimi drugimi kislimi vodami, katere imajo navadno le prosto ali manj trdno spojeno ogljikovo kislino, ki se že pogubi in razkadi, kakor hitro se steklenica odmaši. (264—21)

Zaloga Radenske kisle vode pri **F. Plautz-1** in **M. Kastner-ji** v Ljubljani.

C. kr. priv. kneza Auersperga železniška tovarna

na Dvoru na Kranjskem

priporoča se za zalaganje

(217—52)

komercialnega litega blaga, peči v veliki izbi, ognjišč in ognjiščnih delov, kotlov v vsakršnej obliki in velikosti itd. itd., litega blaga za stavbe: stebrov, oprijemalcev, svetilničnih stebrov priprostih in olupanih, palice za okrižja, celih držališč, polževih stopnic, strešnih oken itd., cevij za razstojne, plino- in vodovode, celih vodovodnih oprav, vodnjakovih cevij, sesalk itd., rudniških priprav: stop in mečkal, pripravljalnih, zavornih naprav, strojev za vertanje kamnov, rudniških vozov itd., fužinskih naprav: valjarjev v pesek litih, trdnih valjarjev litih v surovo železne oblikovnike, peresnih kladiv, klešč, škrepov, itd., strojnih delov surovo litih in zlikanih, parnih strojev do 50 konjskih sil, rastlinjakov in paviljonov iz litega in kovanega železa, mlinjskih priprav, papirničnih priprav, ovnov za vodne tavbe, rezervarov v vseh velikostih iz ploščevine in litega železa, turbin po Girardovej in Jonvalovej sistemu po 5 do 200 konjskih sil, transmisijah priprav: vratil, plošč za jermena, čelnih in stožastih koles z lesenimi in železnimi zobmi, stalnih, s tenskih in viseh steljk, plošč za vrvi, konopce in žične vrvi, itd., strojev vodostolpnice, odvajajočih vododržnih strojev, vodnih koles iz litega in kovanega železa, žagnih delov, kakor tudi priprav za parne in vodne žage in posamičnih cirkularnih Tavoletti- in žag z jarmom, stiskalnice: hidravličnih stiskalnih, stiskalnic z vretenom in vodom, kopirnih stiskalnic, itd., železa v palicah in osij iz kovanega pretopljenega železa.

Vprašanja glede cen se hitro odgovore.